

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra Satirer, 1720-42

Citation: Falster, Christian: "Satirer, 1720-42", i Falster, Christian: *Satirer, 1720-42*, udg. af Aage Schiøttz-Christensen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, C.A. Reitzel, 1982, s. 159. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster05-shoot-idm140600518294560/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Satirer, 1720-42

Juvenals 14. satire

Juvenal – eller med det fulde navn: *Decimus Junius Juvenalis* – levede fra ca. 60 til 140 e.Kr. og blev Roms berømteste satiriker.

Hans 14. satire med indskærpelsen af, at den opvoksende slægt bliver sådan, som forældregenerationen former den ved sine dårlige eksempler, har tidligt fængslet skolemanden Falster.

Og når Juvenals satire med fordømmelsen af handel og skibsfart ophører at være satire for at blive budskab, der både knytter sig tilbage til kynikernes lyksalige nøjsomhed (Diogenes) og fremad til Evangeliets undsigelse af den, der vinder sig alverden, men tager skade på sin sjæl, har heller ikke denne visdom været Falster uvelkommen.

Den oversættelse, han foretog, blev forskole til hans egne danske satirer – men han udgiver den først i 1731, d.v.s. på et tidspunkt, da han forlængst havde indstillet sin egentlige satiredigtning. Om dette samt om de øvrige forhold vedrørende oversættelsens historie henvises til indledningen s. 19-21.

Foruden den danske version omfattede Juvenaludgaven den latinske tekst, ledsaget af Falsters latinske interpretation og noteapparat. Oversættelsens titelblad har intet årstal, men fortalen til den latinske afdeling er dateret 1731.

Nærv. udgave gengiver Falsters tekst fra 1731.

1,4: *Klak*] plet, skamplet.

2,5: *Tænk*] overvej!

3,3: *nydeligt*] som det er behageligt at nyde; velsmagende, lækkert. – 3,6: *Vant*] vænnet.

4,4: *af Skindet vender*] går ud af sit gode skind (i protest). – 4,6: *forsage*] opgive, vende ryggen til.

5,1: *Rutilus*] navnet betyder »den røde« og sigter til bære-

rens anfald af blussende, brutal vrede. – 5,5-8: *Betænker hand, at Herrens Been o.s.v.* ...] Juvenals tanke: at »slaver-nes sjæle og legemer er dannet af samme stof og elementer som vore«, får bibelsk farve hos Falster, idet ordene *Been* og *taget* leder tanken hen på beretningen om Evas skabelse. I de latinske annotationer gengiver Falster stedet med, at slave og herre er »en slags tvillinger af samme naturens sæd«. – 5, fodnote c: *Stavn*] bopæl, hjemstavn.

6,7: *Polyphem*] den enøjede kyklop, som Odysseus overvandt ved list.

7,3: *et uskyldigt Tyveri*] Juvenal tilføjer: af et par håndklæder.

8,2: *Largæ*] navnet *Largæ* betyder »den rundhændede, den gavmilde«. – 8,3: *samt note: Hanrey-Horn*] den høje herre er Chr. Rantzau, der i brev til Falster af 11.3.1721 (*Falsteriana*, s. 131-33) fortæller, hvorledes »Disse Tiders onde Optugtelse« er blevet modtaget i København. I nærv. forbindelse skriver han: »Hun stempler ham et V og K, kalder de *rebus*, og weed ei hvad herved skal betydes, somme meener, det er udygtig Kapun«. – Falsters franske historie om et drilleri, der får løn som forskyldt, handler om en dame, som havde fjernet det romerske I fra sin ægtemands navn for at erstatte det med det græske Y, d.v.s. som havde givet sin mand horn.

8,5: *Lefle-Brødre*] elskere. – 8,7-8: *At hun sin Aande drage skall o.s.v.* ...] hos Juvenal skal pigebarnet dog kun trække vejret tretten gange (*terdecies*), før hun kommer til ende med opregningen af moderens elskere. Falsters ændring skyldes hensyn til versrytmen.

9,3: *Munster*] mønster.

11,2: *somme Børn*] Juvenal tilføjer: »... fornet af titanen (d.e. Prometheus) med venligsindet kunst og af et bedre ler«.

12,7: *rari*] sjældent.

12,8: *en Cato*] Juvenal har her: »Brutus eller en onkel til Brutus«. I den latinske annotation oplyser Falster, at